

Norges Miljøvernforbund
Skuteviksbodene 24
5806 Bergen

Vest Politidistrikt
post.vest@politiet.no

Trondheim 03.11.22

Norges Miljøvernforbund (NMF) anmelder herved Aller Aqua Norge A/S ,og daglig leder på oppdrettsanlegg lokaliteten 21335 Floteneset i Høyanger Kommune for rømming av inntil 40 000 laks. Den rømte oppdrettslaksen er en direkte trussel for villaksen i nærliggende vassdrag. **NMF anser rømningen som grov miljøkriminalitet.**

Det var den 30.11.2022 at Aller Aqua Norge A/S meldte om rømning av ukjent antall laks fra deres anlegg . Se vedlagte link fra Fiskeridirektoratet.

[Lakserømming i Sognefjorden \(fiskeridir.no\)](https://fiskeridir.no)

Rømt oppdrettslaks er en trussel mot villaksen da de har ulikt arvestoff. Ved rømming forurenses villaksens gener alvorlig av oppdrettslaksen. De ville laksestammer er genetisk programmert til å overleve i sitt naturlige miljø, og i sin barndoms elv spesielt ,igjennom 1000 vis av år med evolusjon. Oppdrettslaksen er genetisk designet gjennom avl for å vokse raskest mulig innenfor merdene. Imidlertid gyter begge i samme vassdrag, og genetisk sammenblanding blir derfor resultatet.

Rømning av oppdrettslaks er en av de mest alvorlige truslene vi har mot en sunn og frisk villaksstamme. NMF estimerer at det rømmer mellom 5 -10 millioner oppdrettslaks, og 2.5 millioner smolt i snitt hvert eneste år. NMF mener rømningstallene er så høye fordi det stadig skjer rømninger som ikke blir innrapportert til fiskeridirektoratet. Innsiget av villaks har gått jevnt og trutt nedover de siste 20 årene av flere grunner, ikke minst på grunn av sykdommer og lakselus påslag på den utgående villakssmolten fra rundt 600-700 oppdrett lokaliteter som er i daglig bruk, spredt utover vår kystlinje. I 2021 var det totale innsiget av villaks til våre elver på rundt 450 000 individer ifølge NINA. Dette vil si at det rømmer rundt 10-20 ganger mer oppdrettslaks, enn hele innsiget av villaks hvert eneste år. Oppdrett industrien setter i gang med gjenfangst ved bruk av garn av rømlinger etter dette blir oppdaget. Men disse tiltakene vil kun klare å fange inn et fåtall av rømlingene.

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593
5806 BERGEN
Skuteviksboder 24
Bank: 9521.05.71982
Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00
Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA
Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261
Grønland
0134 OSLO
Tlf: 55 30 67 00
Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446
9255 TROMSØ
Tlf: 913 57 125
Epost: nord@nmf.no

Her er tall som 3 % gjenfangst brukt. For at rømningstallene skal bli noenlunde korrekte krever NMF at all oppdrettslaks fysisk og synlig må merkes som smolt ved fettfinneklipping, eller lignende metoder. Slik kan alle og enhver som fisker etter rømlingene enten det er i sjø eller elv, synlig se hva som er oppdrettslaks eller ikke.

Lakserømningen fra Aller Aqua Norge A/S er spesielt tragisk da mye av den rømte laksen allerede har gått i gytemodus , og i tillegg er smittet av den den dødelige sykdommen Panceras Disease)(PD). Se vedlagt screenshot .

Dette betyr at den rømte laksen går direkte opp i de nærliggende elvene for å gyte. Og det er akkurat på denne tiden også villaksen gyter. Det er allerede blitt observert flere hundre rømt laks i enkelte elver i nærområdet. (se link, innslag nr. 3)

[Distriktsnyheter Vestlandsrevyen – I går kl. 19:45 – NRK TV](#)

PD er en sykdom som ikke kan behandles, og hvor sykdommen utvikler seg sakte, og det er derfor helt klart at den rømte laksen er den samme som sto i merdene da PD ble påvist. PD er en meget smittsom sykdom som selvsagt kan smitte til villaks. (Link til sykdomsforløpet)

[Pankreassykdom – Wikipedia](#)

(Link om smitte av sykdom fra oppdrettslaks til villaks)

[Forsker: Ikke tvil om spredning av dødelig virus fra oppdrettsfisk til villfisk | DN](#)

Dette vil igjen si at den rømte laksen som nå er på veg opp i elvene vil komme til å smitte villaksen med PD ved interaksjon, med potensiell dødelig utgang for villaksen.

NMF har også sett på Riksadvokatens rundskriv nr. 1/2022, «*MÅL OG PRIORITERINGER FOR STRAFFESAKSBEHANDLINGEN I 2022*» slår klart fast at (utdrag, sitert);

I. INNLEDNING

De generelle målene for straffesaksbehandlingen er høy kvalitet, høy oppklaringsprosent, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon. Rundskrivet angir hvilke saker som skal gis forrang ved ressursknapphet, og omtaler riksadvokatens sentrale styringssignaler.

II. HOVEDMÅL

Politiets hovedstrategi for kriminalitetsbekjempelse er forebygging. Rask og betryggende etterforskning, tilpassede straffereaksjoner og andre reaktive tiltak som har allmenn- og individualpreventiv virkning, er påtalemyndighetens viktigste bidrag til å forebygge lovbrudd.

V. PRIORITERING VED IVERKSETTELSE OG GJENNOMFØRING AV ETTERFORSKING

1. Sentrale prioriteringer

Etterforskning av følgende sakstyper er prioritert av riksadvokaten i 2022:

Alvorlig økonomisk kriminalitet, herunder alvorlig arbeidslivskriminalitet, alvorlig IKT kriminalitet **og alvorlig miljøkriminalitet som rammer det indre miljø (arbeidsmiljøet og arbeidsmarkedet) eller det ytre miljø (natur, forurensning, kunst og kulturminne).**

Prioriteringen gjelder for politidistriktets samlede straffesaksbehandling. Om innbyrdes prioritering. Alle saker i distriktet som faller innenfor riksadvokatens prioriteringer, skal gis forrang ved knapphet på ressurser, uavhengig av hvilken enhet som er tildelt etterforsknings- og påtaleansvaret. Det påligger politimesteren å sørge for en ressursallokering som sikrer at de prioriterte sakene gis nødvendig oppfølging.

Det er i utgangspunktet ikke rom for å nedprioritere saker som omfattes av ovennevnte prioriteringer. Ved presserende ressursknapphet gjelder følgende veiledende kriterier:

1. *Lovbruddets alvorlighetsgrad står sentralt ved prioriteringer. Både strafferamme og straffutmålingspraksis vil samlet avspeile alvorlighetsgraden.*

NMF hevder også at enhver slik rømning som en her har hatt fra lokaliteten Floteneset må betraktes som grov uaktsom overtredelse av forurensingsloven med gjeldene forskrifter .

Juridisk hjemmelsgrunnlag :

Naturmangfoldloven § 5 (forvaltningsloven for arter) Målet er at artene , og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder, og de øvrige økologiske betingelser som de er avhengige av. Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden.

Genetisk forurensning må uomtvistelig anses som «annen forurensning» iht. Lov om vern mot forurensning og om avfall § 6 siste ledd. Alle har plikt til å unngå forurensning i henhold til hovedregelen i samme lov § 7,

NMF mener at rømningstillfeller av laks må betraktes som akutt forurensning jfr.§ 38 og dermed skal varsles til politiet. § 38 (akutt forurensning) « Med akutt forurensning menes forurensning av betydning, som inntreffer plutselig, og som ikke er tillatt etter bestemmelse i eller i medhold til denne lov.»

NMF har satt denne rømningen i et perspektiv til antall villaks i Sognefjorden for at politiet skal se alvorlighetsgraden med at det rømmer så mye PD syk laks i Sognefjorden.

Sognefjorden ligger allerede nede med brukket rygg grunnet store negative påvirkninger fra blant annet tidligere rømninger i fjorden, og store luseproblemer over mange år i de åpne oppdrettsanleggene, som dreper mye av den utvandrende villaks smolten. I 2021 var det 15 elver tilknyttet Sognefjorden som var åpne for laksefiske. I disse 15 elvene ble det kun fanget 946 villaks. Det vil si at det nå har rømt inntil 40 ganger mer oppdrettslaks enn fangsten av villaks i disse elvene. NMF har grovt regnet ut fra fangsttallene at innsiget av villaks til Sognefjorden ikke kan ha vært høyere enn 5-7000 villaks. Så uansett hvor mange rømlinger en klarer å fange opp før den gyter, vil det fremdeles være mange tusen oppdrettlaks som gjennomfører en gyting med villaksen i disse 15 elvene. Det er en grense for mange rømlinger ildsjeler i elvene klarer å fange opp nå. Og mye av villaksen vil dø senere av PD smitte . **NMF mener dette er slutten for rene stedegne villaks stammer i flere av disse 15 elvene.**

Konklusjon :

NMF krever forholdet etterforsket, og prioriteres høyt på bakgrunn av ovennevnte opplysninger, og stasadvokatens rundskriv om at miljøkriminalitet skal prioriteres. NMF anmelder på dette grunnlaget Aller Aqua Norge A/S og daglig leder ved bedriften, samt andre ansvarlige som måtte avdekkes under etterforskningen for brudd på lov om vern mot forurensning og avfall § 6,7 og 38 . Og akvakulturlovens § 13, jfr. Akvakulturdrifts forskriften § 38-39. NMF krever at de politianmeldte tiltales og straffes i tråd med gjeldende lovverk. NMF anmoder at selskapet Aller Aqua Norge A/S får en bot på mellom 500 og 1000 kroner pr. rømt fisk grunnet genetisk forurensning av stedegne villaksstammer, og potensiell smitte av PD til stedegen villaks. . Kun store bøter, samt evt. fengselsstraff vil kunne forhindre at slike rømminger skjer i fremtiden.

NMF anmoder også politiet å undersøke om at rømningen kan ha økonomiske motiver, med forsikringutbetaling som grunnlag for rømningen. Og ber politiet se på den økonomiske situasjonen i den Norske avdelingen av Danskeide Aller Aqua, for å se om det kan dreie seg om forsikringssvindler hvis denne laksen da er forsikret mot uhell.

NMF ber om at utvikling i saken, og eventuelt påtale i sak meddeles saksbehandler Arne Roger Hansen på mailadresse : arr-han@online.no

Leder Norges Miljøvernforbund
Ruben Mjelde Oddekalv

Saksbehandler
Arne Roger Hansen

